

необхідні навички без зайвого ризику. Застосування сучасних підходів до вогневої підготовки, що відповідають міжнародним стандартам, сприятиме вдосконаленню системи професійного навчання правоохоронців, підвищенню їхньої боєздатності та ефективності у виконанні службових завдань. Це, у свою чергу, стане важливим чинником зміцнення національної та міжнародної безпеки.

1. Мислива О. О., Бодирев Д. А. Вогнева підготовка: інновації vs. традиції. *Науковий вісник Дніпропетровського державного університету внутрішніх справ*. 2021. № 1 (110). С. 23–28.

2. Плахотний А. П. Вогнева підготовка як основа службово-бойової діяльності поліцейських в сучасних умовах воєнного стану. *Актуальні проблеми службово-бойової діяльності сил сектору безпеки і оборони України в умовах воєнного стану : матеріали Регіон. наук.-практ. конф.* (м. Дніпро, 30 черв. 2022 р.). Дніпро : Дніпроп. держ. ун-т внутр. справ, 2022. С. 62–63.

3. Покайчук В., Поливанюк В., Фурса В., Зубець О. Методичні рекомендації щодо використання Інтерактивного мультимедійного лазерного тиру «Рубін-У» під час проведення сценарно-орієнтованих занять з дисциплін «Тактико-спеціальна підготовка» та «Вогнева підготовка». Дніпро : Дніпроп. держ. ун-т внутр. справ, 2021. 64 с.

4. Поливанюк В. Д., Федченко Т. К. Використання стрілецьких тренажерів для підготовки майбутніх поліцейських. *Актуальні проблеми службово-бойової діяльності сил сектору безпеки і оборони України в умовах воєнного стану : матеріали Регіон. наук.-практ. конф.* (м. Дніпро, 30 черв. 2022 р.). Дніпро : Дніпроп. держ. ун-т внутр. справ, 2022. С. 67–68.

5. Про затвердження Положення про організацію службової підготовки працівників Національної поліції України : наказ МВС України від 26.01.2016 № 50. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0260-16#Text>.

Василь ПОЛИВАНЮК*
професор кафедри
тактико-спеціальної
підготовки, кандидат
юридичних наук, доцент

Дмитро ТІНІН**
старший викладач кафедри
тактико-спеціальної
підготовки

Володимир ТИМОФЄЄВ***
старший викладач кафедри
вогневої підготовки

*<https://orcid.org/0000-0003-3295-4434>

**<https://orcid.org/0000-0002-8593-1706>

*** <https://orcid.org/0000-0002-6805-8933>

(Дніпровський державний університет
внутрішніх справ, м. Дніпро, Україна)

ТЕОРЕТИЧНІ АСПЕКТИ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ НАЦІОНАЛЬНОЇ БЕЗПЕКИ В УКРАЇНІ: РІЛЬ ПОЛІЦЕЙСЬКОГО НА ПОЛІ БОЮ В УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ

З початком повномасштабного військового вторгнення країни-агресора досить потужно та широко розповсюджується інформація про необхідність залучення Національної поліції України до виконання бойових завдань на полі бою з огляду на їхнє вміння тримати зброю. Однак багато хто забуває про створені зведені бригади, які складаються з особового складу поліцейських. Насамперед мова йде не тільки про спецпризначенців, але й звичайних поліцейських, які до такого моменту виконували звичайну повсякденну службово-оперативну роботу.

Загострення проблеми забезпечення національної безпеки України за її основними напрямками зумовлено появою нових і посиленням традиційних зовнішніх загроз

національним інтересам. Саме ці загрози найбільш деструктивно впливають на національну безпеку. Їх нейтралізація згідно з чинним законодавством покладається здебільшого на сили охорони правопорядку. Водночас в умовах дії правового режиму воєнного стану виникають нові виклики, до вирішення яких потрібно залучати більшу кількість особового складу правоохоронних органів [1; 2].

З початком військового вторгнення кількість особового складу ЗСУ була набагато меншою за сили противника. В цьому аспекті кожен, хто вмів тримати зброю в руках та міг чинити спротив, був на особливому рахунку, насамперед в умовах окупації.

Яскраво виражений приклад перебування поліцейського в якості «комбатанта» на тимчасово окупованій території можемо спостерігати під час захисту м. Маріуполя, а саме оборони заводу «Азовсталь» силами полку «Азов», бійцями 36-ї окремої бригади морської піхоти, примкненою до них невеликою кількістю патрульних поліцейських разом з їхнім очільником М. Вершиніним [3]. Згідно з інформацією ЗМІ на момент початку бойових дій в м. Маріуполь та на його околицях перебувало декілька українських військових підрозділів. Ключову роль в обороні відігравали військовослужбовці полку «Азов», 36-ї окремої бригади морської піхоти, а також декілька інших підрозділів та батальйонів у складі ЗСУ. Також повідомлялося про наявну інформацію щодо участі в бойових діях за місто підрозділів поліції України, а також Служби безпеки України [4].

Насамперед потрібно нагадати, що підготовка поліцейського кардинально відрізняється від підготовки військовослужбовців. Ця обставина обумовлюється необхідністю та специфікою виконання поставлених перед особовим складом завдань. Одним із ключових факторів також необхідно зазначити озброєння кожної категорії. Адже поліцейська тактика передбачає виконання завдань здебільшого в умовах міста (забудови) або населеного пункту. В той час як військовослужбовці працюють на відкритій місцевості: або у наступі, або від інженерних фортифікаційних споруд.

З лютого 2022 р., згідно з законодавством у сфері оборони, поліцейські входять до складу сил національного спротиву, але не враховується, які саме засоби вогневого ураження можуть бути доступні поліцейським. Значить, вони не мають і ніколи не мали засобів для протистояння важкій бронетехніці. «Проте чимало «недолугих експертів» закидали працівникам поліції відсутність з їхнього боку збройного спротиву агресору, адже поліція – це озброєне формування. Чомусь ніхто не намагається змушувати ветеринара лікувати людей, хоча він же лікар», – зазначив науковець С. Гусаров [5]. Маємо багато випадків, коли органи влади, включаючи поліцію, залишалися без керівництва або ключових фахівців через їхній відхід з робочих місць та евакуацію на безпечніші території разом зі своїми сім'ями [6].

Для розуміння військової тактики необхідно враховувати, що засоби ураження на полі бою мають широкий спектр найменувань. Вибухонебезпечні предмети належать до різних категорій, груп, підгруп, мають різне цільове призначення. Навички, що набуваються в процесі професійної діяльності правоохоронців та військовослужбовців, завжди матимуть свою специфіку та спеціалізацію, яка залежатиме від місцевості, де вони застосуватимуться.

Однак, незважаючи на вищевказані аспекти, поліція на сьогодні продовжує виконувати не лише притаманні їй функції та завдання, але й бойові завдання на полі бою для відвернення військової агресії країни-окупанта.

У період дії правового режиму воєнного стану в Україні не менш важливою проблемою постала боротьба з інформаційною війною. Розповсюдження фейків сприяє підризу авторитету держави та єдності населення. Величезною проблемою для законодавства нашої держави є припинення розповсюдження пропаганди на тимчасово окупованих територіях та створення з цими територіями стабільного зв'язку [7, с. 201]. На сьогодні це одна з найбільших проблем, яка потребує швидкого дослідження та вирішення. Як один із варіантів, можна посилити та змінити критерії кримінальної відповідальності за дезінформацію та ввести в кримінальне законодавство термін «фейк», що останнім часом набув широкого використання [8, с. 127].

До цього питання необхідно зауважити, що навантаження оперативно-службових завдань на сьогоднішню кількість поліцейських перевищує в рази можливо допустимі норми. Як результат, спостерігаємо постфактову роботу правоохоронців із розкриття злочинів із застосуванням вогнепальної зброї та/або вибухових речовин. Хоча в мирний час основним завданням правоохоронної системи було відпрацювання щодо запобігання та недопущення вчинення злочинної діяльності в рамках оперативно-розшукової діяльності. Висвітлена в ЗМІ інформація про серії вибухів у ТЦК та СП, міськвиконкомах, напади на військовослужбовців та правоохоронців, що залучені до проведення мобілізаційних заходів, вказує на прорахунки

в тій чи іншій сфері. Вважаємо, такі прорахунки допущені через брак кваліфікованого особового складу оперативних підрозділів серед правоохоронців.

Звісно, можна стверджувати все що завгодно і висловлювати різні думки з цього приводу. Однак потрібно враховувати, що мова йде про майбутнє українського суспільства та на українській землі. Певні рішення й дії потрібно вживати сьогодні й зараз, але не слід забувати й про те, що мирний спокій у місті завжди забезпечувала поліція. Для того щоб отримати поліцейського – професіонала, потрібно не лише його вивчити, але й надати йому можливість отримати досвід у сфері професійної діяльності, що займає багато часу.

Отже, доходимо висновку, що окремі випадки створюють прецеденти, в яких присутність поліції викликає непорозуміння суспільства в деяких аспектах, що потребує певного законодавчого роз'яснення та освітлення в суспільстві. Досить часто поліцейські стикаються з окресленими проблемами в оперативно-службовій та службово-бойовій діяльності [9]. Однак сьогодні гібридна війна вимагає підлаштовуватися під тенденції, що виникають. Думки та висловлювання щодо необхідності залучення поліцейських до виконання службово-бойових завдань досить перебільшені в інформаційному полі українського суспільства, адже всі чомусь не згадують про кількість загиблих поліцейських у складі зведених бригад Національної поліції України.

1. Покайчук В. Я. Сили охорони правопорядку як система. *Науковий вісник Дніпропетровського державного університету внутрішніх справ*. 2017. № 2. С. 149–155.
2. Pokaichuk V. Ya., Tinin D. G., Zavistovskyi O. D. Features of service and combat activities of educational institutions with specific learning conditions of the mia system in consolidated forms with the state border service of Ukraine in the controlled border district ogo's martial state regime: current. *Activities of law enforcement agencies to ensure public safety and order during the legal regime of martial law*. Publishing House «Baltija Publishing», 2024. P. 237–264.
3. Гаюк Ю. Обличчя Азовсталі: якими є звільнені з полону захисники Маріуполя поза війною. *РБК-Україна*. URL : <https://www.rbc.ua/rus/stylar/voni-vdoma-kogo-azovtsiv-zvilnili-rosiyskogo-1663838307.html>.
4. Тінін Д.Г. Статус українського поліцейського в умовах воєнного стану у випадку невиконання наказу про вихід з оточення або окупації (теоретичний аспект). *Правовий часопис Донбасу*. 2022. Вип. 4 (81). Ч. 1. С. 204–208.
5. Гусаров, С. М. Робота органів поліції України на деокупованих територіях. *Проблеми сучасної поліцейстики : тези доп. III наук.-практ. конф. (м. Вінниця, 11 трав. 2023 р.)*. Вінниця : ХНУВС, 2023. С. 25–30.
6. Тимофеев В., Тінін Д. Г. Порядок дій поліцейського на тимчасово окупованих та деокупованих територіях. *Теорія модернізації в контексті сучасної світової науки : матеріали I Міжнар. наук. конф. (м. Полтава, 23 черв. 2023 р.)*. Полтава, 2023. С. 139–141. URL : <https://archive.mcnd.org.ua/index.php/conference-proceeding/article/view/637>.
7. Джафаров Р. З., Тінін Д. Г. Боротьба з інформаційною війною в період воєнного стану. *Протидія корупції: правове регулювання і практичний досвід : тези доп. Міжнар. наук.-практ. конф. (м. Вінниця, 28 жовт. 2022 р.)*. Харків : ХНУВС, 2022. С. 200–202.
8. Тінін Д. Сучасні тенденції злочинності в Даркнеті: можливі шляхи попередження в умовах сьогодення. *Scientific review of the actual events, achievements and problems : I International Scientific and Theoretical Conference* (Berlin, Germany, December 1, 2023). Berlin, 2023. P. 126–128. URL : <https://previous.scientia.report/index.php/archive/article/view/1400>.
9. Войтюк М. П. Роль органів Національної поліції при забезпеченні публічної безпеки та порядку. *Актуальні питання забезпечення публічного порядку та безпеки в сучасних умовах: вітчизняний та міжнародний досвід : матеріали Міжнар. наук.-практ. конф. (м. Дніпро, 17 лист. 2017 р.)*. Дніпро : Дніпроп. держ. ун-т внутр. справ ; Ліра ЛТД, 2017. С. 247–250.